

Vlaams Ruraal Netwerk

INTERNE EVALUATIE

Werkjaar 2015

Alexander Spriet, Ariane Van Den Steen & Julie Mariën

VLAAMS
RURAAL
NETWERK

<i>Inleiding</i>	3
<i>Doelstellingen 2015</i>	4
Op het vlak van organisatie van activiteiten	4
Op het vlak van communicatie.....	5
Op het vlak van transnationale ondersteuning.....	5
<i>Achtergrond: Vlaams Ruraal Netwerk binnen PDPO III</i>	6
Organisatie Vlaams Ruraal Netwerk.....	6
Taken Vlaams Ruraal Netwerk in PDPO III.....	6
Keuzes binnen Vlaanderen.....	6
<i>Meerjarenplanning Vlaams Ruraal Netwerk</i>	7
<i>Realisaties 2015</i>	9
Organisatie.....	9
Externe evenementen.....	9
Interne evenementen.....	18
Andere.....	19
Communicatie.....	22
Website Vlaams Ruraal Netwerk	22
Nieuwsbrief.....	22
Andere publicaties.....	22
Communicatie- en promotiemateriaal.....	22
Andere communicatie.....	23
Transnationale ondersteuning.....	24
<i>Lessen uit het verleden: aandachtspunten voor de toekomstige werking</i>	25
Op het vlak van organisatie van activiteiten	25
Op het vlak van communicatie.....	26
Op het vlak van transnationale ondersteuning.....	26

Inleiding

Op 13 februari 2015 kreeg het derde Vlaamse Programma voor Plattelandsontwikkeling groen licht van de Europese Commissie. Vanaf 2015 konden we dus het derde Vlaamse Programma voor Plattelandsontwikkeling (PDPO III) bekend maken bij onze stakeholders en alle andere geïnteresseerden.

De eerste jaarevaluatie van PDPO III kan u hierna lezen. Opnieuw vergelijken we de doelstellingen voor 2015 met de realisaties. Hierbij vormen de overkoepelende thema's organisatie, communicatie en transnationale ondersteuning terug de rode draad doorheen dit evaluatiedocument. In 2015 hebben we een enquête afgenomen bij onze stakeholders. Daarin hebben we onder andere gepolst naar de interesse in de actiegroepen.

Verbeterpunten kunnen meegenomen worden naar de werking in 2016 en/of later. Ook uw mogelijke opmerkingen of tips kunnen ons helpen, aarzel dus zeker niet deze door te geven!

Veel leesplezier,

Ariane Van Den Steen
Coördinator Vlaams Ruraal Netwerk
Februari 2016

Doelstellingen 2015

Op basis van de interne evaluatie van de werking in 2014 en op basis van overleg met de Coördinerende Cel Europees Plattelandsbeleid ziet het Vlaams Ruraal Netwerk volgende positieve- en verbeterpunten die naar de toekomstige werking worden meegenomen.¹

Op het vlak van organisatie van activiteiten

- ▶ Het Vlaams Ruraal Netwerk werkt steeds vaker op vraag van plattelandsactoren, wat overeenstemt met een groeiende bekendheid en waardering van onze werking. Er moet echter over gewaakt worden dat de link met PDPO behouden blijft en dat we geen “event-bureau” voor anderen worden. Elke vraag dient dan ook individueel beoordeeld te worden.
- ▶ De organisatie van maar liefst 10 studiedagen en 1 excursie voor het grote publiek is meer dan voldoende voor onze teambezetting.
In de toekomst zal opnieuw ingezet worden op de combinatie van een informatiemoment (“theorie”) met een excursie (“praktijk”).
 - ▶ Met de acht GLB-infosessies werden heel wat landbouwers, adviseurs, ... bereikt. Met de juiste informatie kunnen we onze stakeholders dus wel bereiken. Daarnaast is het Vlaams Ruraal Netwerk hierdoor ook opnieuw een stukje bekender geworden binnen Vlaanderen.
 - ▶ Voor de Leader- en As 3-coördinatoren werd een opleiding voorzien in 2013, die over verschillende dagen werd gespreid. Na de vier dagen van dit traject in 2013 werd deze opleiding als zeer interessant en leerrijk bevonden. Naar aanleiding van deze interesse werd er nog een halve dag opleiding voorzien in 2014, specifiek gericht op het in de praktijk brengen van de geziene theorie. Hieronder vindt u de bevindingen:
 - het verplicht jezelf om een analyse te maken
 - het is goed dat je er zelf al goed moet over nadenken op voorhand

De deelnemers vonden het ook zeer interessant om te leren van elkaar, want elke regio blijft verschillend. De lesgevers zelf gaven ook nog enkele tips mee:

- tegenstellingen kunnen prikkelen
 - in mensentaal schrijven
 - best niet als een vraag formuleren, het kan eventueel wel een tussenstap zijn
 - maak er een oproep van
 - stel het doel duidelijk
- ▶ Er moet over gewaakt worden dat de activiteiten gespreid zijn over het hele jaar, zodat grote pieken kunnen vermeden worden. In 2014 was dit niet helemaal mogelijk, aangezien we zo veel mogelijk landbouwers zo snel mogelijk dezelfde informatie wilden bezorgen. Daardoor stonden maar liefst zeven infosessies gepland op vier weken. Maar we nemen dit zeker mee als aandachtspunt voor de komende jaren.
 - ▶ Het aantal deelnemers aan de activiteiten in 2014 lag over het algemeen een stuk hoger dan in 2013. Zoals eerder aangegeven werden de GLB-infosessies druk bijgewoond, wat begrijpelijk is wanneer geïnformeerd wordt over nieuw beleid. Dit toont ook aan dat we onze stakeholders zeker en vast kunnen bereiken en mobiliseren.

¹ Uit het planningsdocument werkjaar 2015

- ▶ De voorbereiding van de studiedagen en excursies werd beter voorbereid dan de vorige jaren, in die zin dat van bij de aanvang experts werden betrokken die heel gemotiveerd waren om mee te werken.
- ▶ Bij de evaluatie van het Vlaams Ruraal Netwerk in 2014 werd ook voorgesteld om opnieuw met evaluatieformulieren en een tevredenheidsenquête te werken.

Op het vlak van communicatie

- ▶ Op inhoudelijk vlak is de doorstroming van informatie van derden om op de website te plaatsen (inhoud, oproepen, agendapunten, ...) nog altijd relatief beperkt. Door de rondgang weten onze stakeholders echter wel dat ze steeds informatie mogen doorsturen naar ons voor de website. Een aantal onder hen heeft dit dan ook gedaan in de loop van 2014. We blijven hier tijdens de PDPO III-periode verder aandacht aan schenken.
- ▶ Op het vlak van communicatie is de aandacht voor (activiteiten van) het Vlaams Ruraal Netwerk verhoogd omdat we bij de organisatie van een aantal externe evenementen een persbericht hebben gelanceerd.
- ▶ De nieuwsbrief telt sinds 2014 acht pagina's in plaats van vier. Dit zorgt natuurlijk voor extra werk, maar tegelijk is het zo ook mogelijk om langere en diepgaandere artikels en interviews te publiceren.
- ▶ In 2015 zal het Vlaams Ruraal Netwerk een evaluatie maken van de afgelopen PDPO II-periode (2007 – 2014). Er is beslist om dit niet in rapportvorm te doen, maar op een alternatieve wijze.
- ▶ Er werd ons gemeld dat de agenda niet overzichtelijk was op onze website (na het klikken op "bekijk de hele agenda"). Dit probleem is opgelost. Vanaf 2015 worden alleen nog de agenda-items getoond die zich voordoen na de datum van het raadplegen van de website.

Op het vlak van transnationale ondersteuning

- ▶ Het Vlaams Ruraal Netwerk plant het verderzetten van de actieve en proactieve aanpak die Vlaanderen in de voorbije jaren op internationaal vlak mee op de kaart heeft gezet. Hierbij blijft de aandacht gaan naar enkele thema's die reeds in het verleden werden behandeld, zoals het nieuwe GLB-beleid.

Achtergrond: Vlaams Ruraal Netwerk binnen PDPO III²

Organisatie Vlaams Ruraal Netwerk

Tot april 2015 nam Nele Vanslebrouck de coördinatie van het Vlaams Ruraal Netwerk op. Daarna gaf ze de fakkel door aan Ariane Van Den Steen.

In de loop van 2015 wordt een nieuwe collega aangeworven voor het Vlaams Ruraal Netwerk. Deze persoon zal samen met Alexander Spriet en Ariane Van Den Steen instaan voor de werking van het Vlaams Ruraal Netwerk.

Taken Vlaams Ruraal Netwerk in PDPO III

Vanuit Europa worden een aantal verplichte taken opgelegd aan de Nationale Rurale Netwerken (zie Verordening 1305/2013, art 54.3, al vertaald naar de Vlaamse context):

- het delen van monitoring- en evaluatiebevindingen rond PDPO III
- het verzorgen en/of faciliteren van netwerkmomenten rond advies en innovatie, o.a. in samenwerking met het Vlaams EIP-netwerk
- het faciliteren van het doorstromen van goede praktijken en projectvoorbeelden
- het verzorgen en/of faciliteren van training- en netwerkactiviteiten voor Plaatselijke groepen (in het bijzonder rond interterritoriale en transnationale samenwerking, onderlinge samenwerking en andere samenwerkingsvormen)
- het faciliteren van thematische en analytische uitwisseling tussen stakeholders (incl. communiceren van bevindingen)
- het voeren van de algemene communicatie rond PDPO, in overleg met de beheerautoriteit en uitgewerkt via een communicatieplan, incl. communicatie naar een breed publiek
- het actief bijdragen aan de werking van het European Network for Rural Development³.

Deze worden door het Vlaams Ruraal Netwerk vertaald naar de vier strategische doelstellingen (zie verder).

Keuzes binnen Vlaanderen

Binnen Vlaanderen worden volgende keuzes gemaakt m.b.t. het Vlaams Ruraal Netwerk:

- continuering van het open en informeel karakter van het netwerk, zonder lidmaatschap
- oprichting van een stakeholderscomité voor advies inzake werking en planning van activiteiten (zal bestaan naast het Uitvoeringscomité PDPO III, waar op regelmatige basis wordt overlegd met de beheersdiensten en partners direct betrokken bij PDPO III)
- de meerjaren- en jaarlijkse werking van het Vlaams Ruraal Netwerk wordt opgehangen aan de vier strategische doelstellingen (SD) voor het Vlaams Ruraal Netwerk (met name de vertaling van de verplichte taken, zie hoger) en de strategische thema's (ST) van PDPO III anderzijds.

² Voor de meer uitgeschreven tekst en de correcte verwijzingen, zie PDPO III – hoofdstukken 15-17.

³ Het Vlaams Ruraal Netwerk blijft het nationaal aanspreekpunt voor de beide Belgische rurale netwerken.

Meerjarenplanning Vlaams Ruraal Netwerk

De werking van het Vlaams Ruraal Netwerk wordt tijdens PDPO III opgehangen aan twee grote clusters, namelijk de strategische doelstellingen (SD) en de strategische thema's (ST). De strategische doelstellingen vertalen de door Europa verplichte taken voor de rurale netwerken (zie hoger) – de strategische thema's zijn afgeleid van de strategie van PDPO III.

De vier strategische doelstellingen zijn:

- ▶ SD1: meer stakeholders meer betrekken bij en informeren over PDPO
 - waarom: positief effect op bekendheid VRN en PDPO III, stimulans voor ideeën en samenwerking
 - wat: directe communicatie naar gespecialiseerd publiek (begunstigden en mogelijke begunstigden)
 - hoe: organisatie van studiedagen, publicaties, wedstrijd, website (ideeëndatabank, projectendatabank, ...)
- ▶ SD2: zorgen voor een (beter) passende afstemming tussen PDPO en het Vlaams platteland
 - waarom: positief effect op toepasbaarheid en effecten PDPO III en op afstand tussen burger en beleid (administratieve bereikbaarheid en vereenvoudiging)
 - wat: directe communicatie naar gespecialiseerd publiek (begunstigden)
 - hoe: greep krijgen op ideeën en problemen stakeholders via overleg, analyse verbeterpunten (geen studies), samenwerking met beheersdiensten, publicaties, organiseren informatiemomenten en contactdagen, ...
- ▶ SD3: het brede publiek informeren over PDPO en plattelandsontwikkeling
 - waarom: positief effect op algemene kennis over platteland(-ontwikkeling) en landbouw
 - wat: directe en indirecte brede communicatie naar de Vlaamse burger
 - hoe: via eigen communicatiekanalen en via bestaande algemene communicatiekanalen van derden + te ontwikkelen eigen kanalen (bvb informatieve toer, scholen, ...)

Opgelet: de “mogelijke begunstigden” worden meegenomen via SD1 en niet via SD3
- ▶ SD4: bespoedigen van innovatie in land- en bosbouw en op het platteland
 - waarom: (h)erkennen van innovatie in de praktijk zet aan tot meer ...
 - wat: directe communicatie naar gespecialiseerd publiek, o.a. in samenwerking met het Vlaams EIP-netwerk
Opgelet: afspraken maken met alle administraties en ook met EIP en Operationele Groepen
 - hoe: via organisatie van activiteiten, publicaties, communicatie van voorbeelden, ...

De vier strategische thema's zijn:

- ▶ ST1: inzetten op jonge landbouwers en jonge ondernemers op het platteland
- ▶ ST2: inzetten op kennis, opleiding en innovatie
- ▶ ST3: inzetten op economische en ecologische weerbaarheid en verduurzaming van de landbouwsector
- ▶ ST4: inzetten op de kwaliteit en vitaliteit van het platteland

Deze doelstellingen en thema's worden jaarlijks uitgewerkt in een kader van organisatie van activiteiten, publicaties en netwerking met verschillende doelgroepen en via verschillende kanalen. Er is steeds ruimte voor (al dan niet overlappende) werkgroepen en aanverwante thema's.

		Doelstellingen Vlaams Ruraal Netwerk (uit te werken via organisatie van activiteiten, publicaties, netwerking)			
		SD1	SD2	SD3	SD4
Thema's	ST1	G	G	-	G
	ST2	G	G	-	G
	ST3	G	G	A	G
	ST4	G	G	A	G

Type communicatie:

G	Directe communicatie naar gespecialiseerd publiek
A	Algemene communicatie (direct/indirect) naar brede publiek
-	[Geen acties]

Realisaties 2015

Organisatie

Externe evenementen

Studiedagen en informatiemomenten

In 2015 werden zes studie- en informatiedagen, al dan niet voor het grote publiek georganiseerd. Het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2014 - 2020 (PDPO III) werd op 13 februari 2015 officieel goedgekeurd door de Europese Commissie. De meeste studiedagen werden dan ook georganiseerd rond het nieuwe GLB en PDPO III. Hieronder vindt u een overzicht van onze studiedagen en informatiemomenten.

Een eerste activiteit, "**Wat verandert er door het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (directe steun en PDPO)**", werd georganiseerd op 15 januari 2015. Dit infomoment ging door tijdens de land- en tuinbouwbeurs Agriflanders in Gent.

Op 24 maart hebben we opnieuw een studiedag rond het nieuwe GLB georganiseerd, maar dan wel met de **focus op vergroening en de agromilieu-klimaatmaatregelen**. Deze studiedag vond plaats in Brussel in de namiddag. Hier mochten we een 70-tal personen verwelkomen.

Net zoals in 2012 en 2013 hebben we in 2015 opnieuw een infomoment rond **agroforestry** georganiseerd, deze keer in de vorm van een infoavond. Deze studiedag was in samenwerking met de partners van het IWT-project 'Agroforestry Vlaanderen'.

Op 22 mei 2015 keurde de Vlaamse Regering de twaalf nieuwe plattelandsgebieden in Vlaanderen goed. Deze Plaatselijke Groepen komen in aanmerking voor steun vanuit het **Europese LEADER-programma**. LEADER verleent subsidies aan initiatieven die sociale inclusie, armoedebestrijding en economische ontwikkeling in plattelandsgebieden bevorderen.

Op dit officieel infomoment op 14 september 2015 boden we de aanwezigen meer informatie aan over LEADER binnen het nieuwe PDPO III (Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2014 – 2020) en was er de mogelijkheid om achteraf ideeën uit te wisselen met andere geïnteresseerden.

Landbouwers kunnen in PDPO III inschrijven op vijf agromilieumaatregelen van het Departement Landbouw en Visserij. Daarnaast zijn ook 27 verschillende beheerovereenkomsten van de Vlaamse Landmaatschappij beschikbaar. Het Departement Landbouw en Visserij en de Vlaamse Landmaatschappij wilden de **lesgevers naschoolse vorming** tijdens deze vorming inlichten over deze maatregelen, zodat zij de materie kunnen overbrengen aan de deelnemers van de startersopleidingen en van andere cursussen.

Op 23 november hebben we, in samenwerking met de partners van het Strategisch Platform Korte Keten en het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg (IPO), de lokale besturen geïnspireerd over hoe ze **lokale voedselstrategieën** kunnen stimuleren en hiervoor kunnen samenwerken met lokale landbouwbedrijven. De doelgroep van deze namiddag waren beleidsmakers en ambtenaren van lokale besturen.

In 2015 hebben we ook actief bijgedragen aan een aantal studiedagen van externen, zoals bijvoorbeeld:

- ▶ 9 juni: studiedag Agentschap Natuur en Bos - "Studiedag Krachtlijnen van een nieuw Gemeenschappelijk Landbouwbeleid"
- ▶ 16 december: studiedag provincie Oost-Vlaanderen – "Informatie-avond agrarisch landschapsbeheer"

Een verslag van alle activiteiten georganiseerd door het Vlaams Ruraal Netwerk vindt u terug op onze website.

1. Studiedag 15 januari, Gent: "Wat verandert er door het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (directe steun en PDPO)"

Op donderdag 15 januari 2015 organiseerde het Vlaams Ruraal Netwerk een infomoment over het nieuwe GLB, met name over de directe steun (Pijler I) en het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2014 – 2020 (PDPO III). Dit infomoment ging door op de land- en tuinbouwbeurs Agriflanders te Gent, die reeds aan de negende editie toe was. De 132 aanwezigen kregen er een beeld van de huidige situatie rond het nieuwe GLB. Het nieuwe Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB) treedt in werking in 2015. Dit heeft gevolgen voor zowel de directe steunregelingen (betalingsrechten, vergroeningsmaatregelen), als de steunmaatregelen uit het Vlaamse Programma voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) en de onderlinge wisselwerking. De presentaties vindt u terug op de website.

Nieuw bij dit verslag waren de linken naar de videoverslagen van deze studiedag, want elke presentatie is namelijk opgenomen zodat de aanwezigen en andere geïnteresseerden alle informatie thuis opnieuw konden bekijken.

Het programma zag er als volgt uit:

- 13.00u Korte verwelkoming
- 13.10u Algemeen kader van PDPO en van directe steun
- 13.30u Vergroening binnen het nieuwe GLB
- 14.15u Agromilieumaatregelen en Beheerovereenkomsten, met aandacht voor dubbelfinanciering
- 15.00u Vragen en pauze
- 15.30u Vlaams Landbouwinvesteringsfonds
- 16.10u KRATOS - raad op maat
- 16.25u Maatregelen van de gebiedsgerichte werking PDPO III
- 16.40u Vragen en afronding

[Het verslag op onze website vindt u terug via deze link.](#)

2. Studiedag 24 maart, Brussel: "Gemeenschappelijk Landbouwbeleid – focus op vergroening en agromilieu-klimaatmaatregelen"

Op 24 maart verzamelden zowat 70 geïnteresseerden in Brussel voor een studiedag van het Vlaams Ruraal Netwerk over het nieuwe GLB, met focus op vergroening en agromilieu-maatregelen. Het was in de eerste plaats de bedoeling om land- en tuinbouwers informatie mee te geven die ze zouden kunnen gebruiken bij het invullen van de Verzamelaanvraag.

Als eerste nam Belinda Cloet van het Departement Landbouw en Visserij het woord. Zij lichtte het algemeen kader van het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid toe. Eerst werd de historiek van het GLB besproken, vanaf het ontstaan in 1962. Daarna werd gefocust op het nieuwe GLB voor de periode 2014 – 2020. Zowel de directe steun en de gemeenschappelijke ordening van de markten (Pijler I) als het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling (Pijler II) werden besproken.

Vervolgens focuste Hubert Hernalsteen van het Departement Landbouw en Visserij op de vergroening binnen het nieuwe GLB. Na de algemene vergroeningsregels besprak Hubert de specifieke regels rond gewasdiversificatie, behoud blijvend grasland en ecologisch aandachtsgebied.

Na de pauze was het de beurt aan Katrien Nijs, eveneens van het Departement Landbouw en Visserij. Zij besprak naast de vijf agromilieumaatregelen die bij het Departement Landbouw en Visserij kunnen afgesloten worden, ook de hectaresteen voor de omschakeling en de voortzetting van de biologische productiemethode, en de steun voor de aanleg van een boslandbouwsysteem (agroforestry).

De laatste spreker van de dag, Anneleen Vandenberghe van de Vlaamse Landmaatschappij, overliep de verschillende beheerovereenkomsten die landbouwers met VLM kunnen afsluiten. Vervolgens stond ze ook stil bij de aandachtspunten tussen beheerovereenkomsten en ecologisch aandachtsgebied.

Na deze presentaties hadden de deelnemers aan de studiedag de mogelijkheid om hun vragen te stellen aan de sprekers, en zo meteen meer duidelijkheid te krijgen. Daarna werd er nog even nagekaart met een hapje en een drankje.

[Het verslag op onze website vindt u terug via deze link.](#)

3. Studiedag 3 september, Linter: “Infoavond agroforestry”

Agroforestry is een teeltsysteem waarbij landbouwgewassen of veehouderij gecombineerd worden met de productie van houtige gewassen op eenzelfde perceel.

Naast technische en juridische aspecten werd er speciale aandacht besteed aan de PDPO-subsidiemaatregel voor agroforestry. Bij interesse kon er voorafgaand aan de infoavond deelgenomen worden aan het terreinbezoek. Op het bedrijf van Eric Avermaete kregen de aanwezigen de 7ha grote agroforestry aanplant in akkerland te zien en vernamen ze waarom hij met boslandbouw is gestart.

[De presentaties](#) kunt u terugvinden op onze website.

[Het verslag is in Boer en Tuinder \(editie 11 september 2015\) verschenen, en kunt u hier terugvinden.](#)

4. Studiedag 14 september, Vurste: “Startevent LEADER”

LEADER bestaat intussen al meer dan 20 jaar. Het Europees programma wil impulsen geven aan vernieuwende initiatieven op het platteland. Op 22 mei 2015 keurde de Vlaamse Regering de twaalf nieuwe plattelandsgebieden in Vlaanderen goed. Via [deze link](#) kan worden geraadpleegd over welke gebieden het gaat en in welke gemeenten men een subsidie kan aanvragen. LEADER verleent subsidies aan initiatieven die sociale inclusie, armoedebestrijding en economische ontwikkeling in plattelandsgebieden bevorderen. Het biedt een regio de kans om vernieuwende oplossingen uit te werken, op maat van het eigen gebied. Overheden, verenigingen en ondernemers uit die regio kunnen projecten indienen rond diverse thema's zoals zorg, educatie, ecologie, armoede, huisvesting, erfgoed, toerisme, ... Tijdens dit programma zetten de Plaatselijke Groepen vooral in op volgende thema's: armoedebestrijding en kwetsbaarheid, leefbare dorpen, streekidentiteit (met inbegrip van toerisme en recreatie) en landbouw -en natuureducatie.

Op 14 september organiseerden het Vlaams Ruraal Netwerk en de Vlaamse Landmaatschappij een studiedag waarin informatie werd verstrekt over LEADER binnen het nieuwe PDPO III (Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2014 - 2020). Voor de huidige projectperiode beschikken de twaalf LEADER-gebieden samen over 33,6 miljoen euro. Deze middelen komen zowel van Europa, Vlaanderen als van de provincies. Vlaanderen en de provincies dragen elk een kwart bij van deze cofinanciering. Europa financiert de overige 50%.

De genodigden werden in de namiddag ontvangen op het kasteeldomein van de Borgwalhoeve te Vurste. De dag werd officieel ingeleid met een welkomstspeech door Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, Joke Schauvliege. Zij ging eerst dieper in op de geschiedenis van LEADER en op de afgelopen programmaperiodes. Minister Schauvliege bedankte de leden van de Plaatselijke Groepen voor hun engagement dat ze in de vorige Leader-periode hebben opgenomen. Tot slot stelt minister Schauvliege dat de vrouwen op het platteland extra aandacht verdienen omwille van hun vele sociale rollen in verschillende organisaties en verenigingen, en dat de LEADER-groepen ook iets kunnen betekenen voor een performant dorpenbeleid.

Vervolgens gaf Alexander Vercamer, de eerste gedeputeerde van de provincie Oost-Vlaanderen en voorzitter van de Plaatselijke Groep Vlaamse Ardennen, nadere toelichting over de nieuwe LEADER-periode en blikte hij terug op de vorige LEADER-periode. [Hier kan u zijn speech lezen \(.pdf 442.68 KB\)](#) .

De vorige periode leverde voor de Oost-Vlaamse LEADER-groepen Vlaamse Ardennen en Meetjesland, Leie & Schelde 159 projecten op. In de nieuwe programmaperiode beschikt Oost-Vlaanderen over een derde LEADER-gebied, namelijk Grensregio Waasland.

De gedeputeerde benadrukte het belang van het voortzetten van LEADER-projecten, ook wanneer de subsidies wegvallen.

Een van de projecten in het LEADER-gebied Vlaamse Ardennen is het project 'Borgwal Binnenste Buiten'. Dit leidde tot de renovatie van de Borgwalhoeve en de creatie van thematische leerpaden op het domein. Het kasteeldomein is opengesteld voor het publiek. De Borgwalhoeve is omgevormd tot een ontmoetingsruimte waarbij groepen, scholen en verenigingen op bezoek kunnen komen of gebruik kunnen maken van de beschikbare accommodatie voor het organiseren van activiteiten.

De Borgwalhoeve vormt een unieke setting met enkele cultuur-historische, recreatieve, educatieve, ecologische en ambachtelijke troeven. De Borgwalhoeve is omgevormd tot het ortho-agogisch centrum Broeder Ebergiste. OC Broeder Ebergiste is een voorziening voor volwassenen met een verstandelijke beperking. Er werd een ontmoetingsplaats gecreëerd voor de 140 bewoners van de vijf paviljoenen rond de Borgwalhoeve, die een licht, matig, ernstig of diep verstandelijke beperking hebben. Het project heeft als uiteindelijke doel dat de sociale cohesie in de regio wordt bevorderd door het creëren van een ontmoetingsplaats tussen de bewoners (binnen) en de bezoekers (buiten). De hoeve bestaat uit een keuken, winkelruimte en cafetaria. De bewoners helpen met het maken van de ambachtelijke producten die in de winkel worden verkocht, helpen met het uitbaten van de winkel en houden de cafetaria open.

Het kasteeldomein is opgenomen als onroerend erfgoed en bevat enkele cultuur-historische elementen. Je vindt er nog heel wat overblijfselen van het vroegere kasteeldomein, zoals een chinees paviljoen, de oude lanenstructuur, een ijskelder, ... Daarnaast kan je er tot rust komen via de verschillende natuurwandelingen die op het domein werden uitgestippeld. Het domein beschikt over een grote diversiteit aan fauna en flora en er werd een bosbeheersplan uitgewerkt. De wandelpaden verzorgen het educatieve luik dat gericht is op landbouw- en natuurbeleving. Er werden namelijk infoborden en opdrachten uitgewerkt langs de verschillende leerpaden i.s.m. een deskundige natuur- en milieueducatie. Daarnaast worden er nog andere recreatieve evenementen georganiseerd op de Borgwalhoeve zoals een festival, een kunsttentoonstelling, een fototentoonstelling of een alternatieve kerstmarkt.

Na de rondwandeling konden de genodigde genieten van een hapje en een drankje bestaande uit streek- en hoeveproducten uit de Vlaamse Ardennen verzorgd door de coöperatie VLAPAS.

[Het verslag op onze website vindt u terug via deze link.](#)

5. Vorming 1 oktober, Brussel: "Vormingsmoment beheerovereenkomsten en agromilieumaatregelen voor lesgevers naschoolse vorming"

Op donderdag 1 oktober organiseerde het Vlaams Ruraal Netwerk een vormingsmoment over beheerovereenkomsten en agromilieumaatregelen. In de loop van 2015 werd het derde Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling (PDPO III) goedgekeurd. Landbouwers kunnen zich inschrijven op vijf agromilieumaatregelen van het Departement Landbouw en Visserij. Daarnaast zijn ook 27 verschillende beheerovereenkomsten van de Vlaamse Landmaatschappij beschikbaar. Het Departement Landbouw en Visserij en de Vlaamse Landmaatschappij lichtten de deelnemers tijdens deze vorming in over deze maatregelen. De bedoeling is dat de deelnemers deze materie kunnen overbrengen aan de participanten van de startersopleidingen en van andere cursussen.

Hylke Colpaert van de Vlaamse Landmaatschappij gaf nadere toelichting bij de beheerovereenkomsten. Actieve landbouwers kunnen namelijk financiële steun krijgen als ze op vrijwillige basis milieuvriendelijke maatregelen toepassen op hun grond. Hiervoor kan een beheerovereenkomst worden afgesloten voor een periode van vijf jaar tussen de landbouwer en de Vlaamse Landmaatschappij (VLM). De beheerovereenkomst start telkens op 1 januari. Het steunbedrag is afhankelijk van het type beheerovereenkomst. Er kan financiële steun worden bekomen indien de landbouwer op zijn grond(en) de volgende milieumaatregelen toepast:

- **Botanisch beheer** door soortenrijke graslanden in stand te houden of te ontwikkelen.
- **Soortenbescherming** door het leefgebied van bijvoorbeeld akker- en weidevogels en natura 2000-soorten te verbeteren.
- **Erosiebestrijding** door de aanleg van grasstroken op erosiegevoelige akkers en de aanleg van grasland op strategische plaatsen.
- De aanleg en het onderhoud van **perceelsranden** om kwetsbare natuurelementen zoals bossen, waterlopen en holle wegen te bufferen, om pollen en nectar toe te laten en om een gunstig leefgebied te creëren voor allerlei dieren.
- Het onderhoud van **kleine landschapselementen** zoals hagen, heggen, houtkanten en knotbomen.
- Het verbeteren van de **waterkwaliteit** door teelten te kiezen met laag risicoprofiel.
- De realisatie van de **Natura 2000-doelstellingen** door het toepassen van nulbemesting op graslanden en akkers en het uitmijnen van fosfaat via maaibeheer, specifieke teelten en een afgestemde NK-bemesting.

Vervolgens lichtte Katrien Nijs van het Departement Landbouw en Visserij de agromilieuklimaatmaatregelen, hectaresteen voor biologische landbouw en de aanplantsubsidie voor boslandbouwsystemen toe. Het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling voorziet namelijk ook subsidies voor de uitvoering van bepaalde agromilieumaatregelen. Er kunnen geen nieuwe verbintenissen meer aangevraagd worden voor de uitdovende maatregelen meer in het bijzonder de maatregel milieuvriendelijke sierteelt en de maatregel behoud genetische diversiteit hoogstamboomgaarden 'HSB'.

In het nieuwe Vlaams programma voor plattelandsontwikkeling (PDPO III) zijn subsidies voorzien voor verschillende agromilieumaatregelen. Ook hier gaat het om vrijwillige verbintenissen voor een periode van 5 jaar waarvoor een subsidie kan worden ontvangen voor het toepassen van een bepaalde milieuvriendelijke maatregel. Er zijn vijf LV-agromilieumaatregelen van het Departement Landbouw en Visserij:

- Mechanische onkruidbestrijding
- Verwarringstechniek in de fruitteelt
- Teelt van vlinderbloemigen
- Behoud van lokale veerassen
- De teelt van vezelvlas en vezelhennep met verminderde bemesting

Daarnaast wordt er nog hectaresteen voorzien voor de biologische productiemethode. Onder het PDPO III werd dit als een aparte maatregel opgenomen en gaat het dus niet meer over een agromilieuklimaatmaatregel. Bovendien is er nog een aanplantsubsidie voor bosbouwsystemen. Ook deze maatregelen lichtte Katrien Nijs van het Departement Landbouw en Visserij toe.

[Het verslag op onze website vindt u terug via deze link.](#)

6. Studiedag 23 november, Gent: "De overheid als partner in lokale voedselstrategieën"

Tijdens deze studiedag, die plaatsvond op 23 november, heeft het Vlaams Ruraal Netwerk, de partners van het Strategisch Platform Korte Keten en het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg (IPO), getracht de lokale besturen te inspireren over hoe ze lokale voedselstrategieën kunnen stimuleren en hiervoor kunnen samenwerken met lokale landbouwbedrijven.

Vooraleer de studiedag begon, konden de aanwezigen genieten van een broodjeslunch, bereid met eerlijke en lokale ambachtelijke hoeve- en streekproducten uit de Vlaamse Ardennen. VLAPAS, een coöperatie die gefinancierd wordt met LEADER-middelen, heeft dit verzorgd.

Alexander Vercamer, gedeputeerde Landbouw en Platteland van de provincie Oost-Vlaanderen stak van wal. Hij benadrukte het toenemend belang van de korte keten en de duurzaamheid op gebied van voedsel. "Dit informatiemoment dient voornamelijk om te inspireren en geïnspireerd te worden.". Hiermee was de toon gezet voor de namiddag.

Dirk Van Gijsegem van het Departement Landbouw en Visserij deed de inleiding. Hij had het over wat een lokale voedselstrategie nu juist is. Zo maakt een goede lokale voedselstrategie de consument bewust van de problematiek van voedselverspilling en versterkt het de sociale cohesie. "Denken we maar aan de

strijd tegen vereenzaming door middel van volkstuinjes bijvoorbeeld.” Ook had hij enkele aanbevelingen, zoals op het gebied van opleidingen: “In het onderwijs moet het (nog meer) mogelijk zijn om de toekomstige landbouwers te informeren en inspireren over alternatieve landbouwsystemen.”

Na de inleiding kwamen enkele praktijkvoorbeelden aan bod. Zo inspireerde Veerle Minsaer van Kempense Geitenkaas Polle en voorzitter van Distrikempen, de aanwezigen over dit innoverend samenwerkingsverband van hoeve- en streekproducten in de Antwerpse Kempen. Distrikempen beschikt namelijk over één koelwagen, waarvan de capaciteit 150% bedraagt: “De koelwagen haalt de gevraagde producten op bij de partners, vervoert deze en levert ze bij de afnemers. Voordelen hiervan zijn dat er geen magazijn nodig is en dat de producent de kost bepaalt. Er is ook persoonlijk contact, zo kent de producent de klanten en vice versa.”. Hiervoor is een stabiel ICT-platform volgens Veerle wel van uiterst belang voor het hele proces. “Samenwerken is niet kopiëren, maar wel maatwerk. Daarom kan de overheid bijvoorbeeld voorzien in de ondersteuning en (extra) begeleiding van de ondernemers.”

Tom Kockx stelde daarna de coöperatie ‘De Landgenoten’ voor. Zij willen zowel starters als uitbreiders ondersteunen door landbouwgrond op een duurzame manier ter beschikking te stellen. “Een groot probleem voor jonge starters zijn de grondprijzen. Die zijn meestal net het hoogst op de plekken die juist interessant zijn voor korte keten. De rigide verkoopsprocedure is vaak een beperking. Wij zijn namelijk vaak te laat op de hoogte, waardoor de doelstellingen van de te verkopen grond al vast liggen.”. Net als Veerle, gaf ook Tom als voorstel naar de overheid toe, dat de overheid kan voorzien in begeleiding van projecten die zekerheid geven over toegang tot grond. “Nu is dat helaas nog veelal pionierswerk.”.

Daarna kwam Katrien Verbeke aan bod met een inspirerend voorbeeld van Stad Gent: ‘Gent en garde’. Ook dit project heeft tot doelstelling om de consumenten en producenten dichter bij elkaar te brengen. “Zo zijn er lokale producenten die werken met grondstoffen uit de stad. Een voorbeeld hier is de Ginderella gin, gemaakt op basis van onkruiden en exoten uit Gent!”. Men heeft ook een korte keten-wedstrijd georganiseerd, waarbij men ondernemerschap aanmoedigt om zo de korte keten te versterken. Dit jaar waren er extra punten voor logistieke oplossingen. Katrien wist ons ook nog te zeggen dat sociale cohesie heel vaak de kracht is van een project.

Na de pauze kwamen de mogelijkheden binnen het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2014 – 2020, kortweg PDPO III genoemd, aan bod.

Kevin Delvaux van de dienst Vlaams Landbouw investeringsfonds (VLIF) binnen het Departement Landbouw en Visserij had het over de VLIF-mogelijkheden binnen PDPO III. “Binnen landbouwverbreiding is nu ook rechtstreekse verkoop van eigen hoeveproducten én verkoop van niet zelf geteelde, gekweekte of artisanal verwerkte hoeveproducten via de korte keten opgenomen.”. Het VLIF werkt nu alleen nog maar met elektronische aanvragen via het e-loket. “In totaal hebben we tot nu toe 59 aangemelde investeringen voor een investeringsbedrag van 1,8 miljoen euro. Door de hoge duurzaamheidsfactor zijn deze allemaal weerhouden. Slechts 1 investering niet, omdat het totaal bedrag kleiner was dan 15.000 euro.”.

De laatste spreker voor het debat was Nadine Vantomme van de Vlaamse Landmaatschappij. Zij besprak de zeven gebiedsgerichte maatregelen waarvan de VLM beheersdienst is. Binnen de maatregel ‘Versterken omgevingskwaliteit en vitaliteit van het platteland door investering’ is het deelthema Leefbare dorpen toepasselijk voor het thema korte keten. “Zo zijn er investeringsprojecten die kaderen in de lokale voedselstrategieën, zoals volkstuinen, pluktuinen ... Ook binnen de maatregel ‘Versterken omgevingskwaliteit en vitaliteit van het platteland door samenwerking’ zijn er acht deelthema’s, zoals bijvoorbeeld: samenwerking in de korte toeleveringsketen i.v.m. plaatselijke markten en afzetbevorderingsactiviteiten.” Naast het LEADER-verhaal werd ook de nieuwe maatregel ‘Samenwerking met de stedelijke omgeving’ uit de doeken gedaan. “Hier is er een sterke focus op de lokale voedselvoorziening én komt het initiatief uit het plattelandgebied. Er moet minstens één partner uit de stedelijke omgeving komen. Deze oproep wordt gelanceerd in 2016!”.

Daarna mochten alle sprekers zich verzamelen voor het debat. Dit stond onder begeleiding van Karel Lhermitte (Landelijke Gilden). De besproken zaken en de replieken kunt u binnenkort terugvinden op onze webstek.

Patricia De Clercq, adjunct-kabinetschef van Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw Joke Schauvliege, bracht het slotwoord. “Korte keten is een belangrijk aandachtspunt in de beleidsbrief van de minister.”. Ze stelde ook het nieuw initiatief ‘Lokale Voedselstrategieën 2.0’ voor.

“Rekening houdend met het IPO-advies, wil ik het strategisch platform korte keten laten evolueren van een stuurgroep naar een mediërende structuur, die zowel zijn doelgroep als zijn scoop (van korte keten naar alle lokale voedselstrategieën) moet verbreden. Het moet een structuur worden die lokale voedselstrategieën stimuleert, sectoroverschrijdend werkt en waar lokale partners, overheden maar zeker ook bedrijven een stem krijgen.

Concreet wil ik een nieuwe “Raad van Belang” in het leven roepen, waarin partners “vrij” zijn deel te nemen en vanuit een authentiek engagement en opportuniteiten het debat mee voeren en op gang houden.” Ook de applicatie ‘Goed Geboerd’ van VLAM kwam aan bod. Dit is een app met concrete tips die de producenten helpt om van een potentiële klant een vaste klant te maken.

Patricia kreeg ook de eer deze studiedag af te sluiten: “Hopelijk gaat u met nieuwe ideeën en inzichten terug naar huis, om hier op uw eigen lokaal niveau verder mee aan de slag te gaan. Want het is evident, lokale voedselstrategieën moeten in de eerste plaats lokaal ontwikkeld worden.

[Het verslag op onze website vindt u terug via deze link.](#)

Excursies en uitwisselingen

Er werden drie uitwisselingen georganiseerd in 2015. Op 18 augustus heeft het Vlaams Ruraal Netwerk een Zuid-Afrikaanse delegatie ontvangen in Brussel.

Daarnaast hebben we ook 'Lerende Netwerken' opgestart. Tijdens de PG coördinatoren-vergadering van 9 april 2015 gaf het Vlaams Ruraal Netwerk een presentatie rond de mogelijkheid van een Lerend Netwerk. Dit werd door alle Plaatselijke Groepen positief ontvangen. Daar werd ook beslist om Lerende Netwerken te organiseren rond de vier meest gekozen thema's in de Lokale Ontwikkelingsstrategieën van de Plaatselijke Groepen: 'streekidentiteit', landbouw- en natuureducatie, 'leefbare dorpen' en 'armoede en kwetsbaarheid'.

1. Uitwisseling 29 juni, Brussel: "Opstartmoment Lerende Netwerken"

Hieronder volgt een algemeen beeld van het opstartmoment Lerende Netwerken.

Tijdens de PG coördinatoren-vergadering van 9 april 2015 gaf het Vlaams Ruraal Netwerk een presentatie rond de mogelijkheid van een Lerend netwerk. Dit werd door alle Plaatselijke Groepen positief ontvangen. Daar werd ook beslist om Lerende Netwerken te organiseren rond de vier meest gekozen thema's: 'streekidentiteit', landbouw- en natuureducatie, 'leefbare dorpen' en 'armoede en kwetsbaarheid'. Op basis van die informatie is er gekozen om dit opstartmoment op te bouwen rond deze vier thema's. Per thema hebben we elke PG ingedeeld onder een thema. In de voormiddag kwamen de thema's 'streekidentiteit' en 'landbouw- en natuureducatie' aan bod. Gedurende 45 minuten werd er besproken, in groepjes van 6 à 7 personen, hoe zo'n Lerend Netwerk in de toekomst kan opgebouwd worden en wat het Vlaams Ruraal Netwerk hiervoor kan betekenen.

Na het brainstormen per thema werden de resultaten van elk groepje aan elkaar voorgesteld. Na de terugkoppeling was er de mogelijkheid tot aanvullen en discussie.

Per thema hebben we elke PG ingedeeld onder een thema. In de voormiddag kwamen de thema's 'streekidentiteit' en 'landbouw- en natuureducatie' aan bod. In de namiddag waren dit de thema's 'leefbare dorpen' en 'armoede en kwetsbaarheid'. Gedurende 45 minuten werd er besproken, in groepjes van 6 à 7 personen, hoe zo'n Lerend Netwerk in de toekomst kan opgebouwd worden en wat het Vlaams Ruraal Netwerk hiervoor kan betekenen. Aangezien in de voormiddag de mogelijke invulling van een LN al uitgebreid besproken werd, hebben we ervoor gekozen om ons in de namiddag iets meer te gaan toespitsen op het inhoudelijke aspect.

2. Uitwisseling 18 augustus, Brussel: ontvangst delegatie Zuid-Afrika

Van 24 tot 27 augustus 2015 kwam er een 24-koppige delegatie van het Zuid-Afrikaanse 'Department of Rural Development and Land Reform' met financiering van de Belgische ontwikkelingssamenwerking naar België in het kader van een studiereis. Deze studiereis keek naar lessen die kunnen getrokken worden uit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de EU. De klemtoon lag op rurale economische diversificatie (vooral waardeketens en handel) en betrokkenheid van stakeholders (community-led local development, jongeren).

Er is een algemene presentatie gegeven over het GLB, over Pijler I (directe steun) en II (plattelandontwikkeling). De Europese en de Vlaamse context werd uit de doeken gedaan. Ook de totstandkoming van het GLB hoorde tot de presentatie.

We hebben ook insteek geleverd voor enkele projectbezoeken die gefinancierd zijn met PDPO-middelen, die dan bezocht werden tijdens hun studiereis.

Dit ontmoetingsmoment werd als zeer interessant beschouwd. Ze stelden ons onder andere de vraag hoe de toeslagrechten in Vlaanderen worden berekend. Deze informatie werd opgevraagd bij de interne experts en doorgestuurd.

3. *Uitwisseling 22 oktober, Pamel: “Lerend Netwerk LEADER: Armoede en kwetsbaarheid”*

Dit Lerend Netwerk werd in combinatie met een PG-coördinatorenvergadering gecombineerd. Dit was een voorstel dat werd geformuleerd tijdens het opstartmoment van 29 juni. Eerst was er een intervisie tussen de verschillende LEADER-coördinatoren omtrent het thema. De vraag werd gesteld hoe ‘armoede en kwetsbaarheid’ opgenomen wordt in de lokale ontwikkelingsstrategie. “Wat is jullie invulling van armoede in het gebied en wat zijn de eerste projectideeën?”. Elke PG-coördinator werd dus bevroegd. De antwoorden hiervan zijn gebundeld in het verslag van dit Lerend Netwerk.

Daarna zijn de belangrijkste aandachtspunten gebundeld geweest en ook doorgestuurd voor het verslag.

In het namiddag gedeelte hebben we drie sprekers uitgenodigd.

- **Els Vandenbroeck (Mobiël21)**

Mobiël 21 is erkend als socio-culturele vereniging en zet zich in voor duurzame mobiliteit: laat mensen stilstaan bij hun verplaatsingen en bekijkt of het ook anders kan: vb. verplaatsingen vermijden, andere vervoersmiddelen, meer energie-efficiënte vervoersmiddelen, ...

Mobiël 21 voert campagne en doet aan vorming, onderzoek en ontwikkeling, informeert en communiceert. Ze hebben een uitgebreid netwerk en richten zich op verschillende doelgroepen.

- **An Van Cauwenberghe (Vlaams Actieplan Armoedebestrijding)**

Het [Vlaams Actieplan Armoedebestrijding](#) (VLAPA) focust zich voornamelijk op gezinnen met jonge kinderen. Het VLAPA kadert binnen de realisatie van de armoededoelstellingen van het [Pact 2020](#). De Vlaamse Regering stelt binnen twaalf maanden na haar aantreden een actieplan armoedebestrijding op dat loopt over een periode van vijf jaar. Dit actieplan komt tot stand met participatie van de doelgroepen in partnerschap met het Netwerk tegen armoede, en omschrijft de planning van de beleidsmaatregelen op korte en lange termijn, alsook de modaliteiten van evaluatie van het gevoerde beleid.

- **Lieven Meert (OCMW-voorzitter Ninove) – bespreking reguliere werking OCMW**

Er werden voorbeelden aangehaald van reguliere en niet-reguliere werking. Dit verschilt ook van OCMW tot OCMW. Ook projecten die PG-coördinatoren hadden doorgestuurd, werden besproken tijdens deze uiteenzetting

Conclusie:

Dit Lerend Netwerk werd goed tot zeer goed beoordeeld.

Quote uit evaluatie: “Interessant is een paar boeiende sprekers waar je mee in dialoog kan gaan. Of wisselend met bv 1 boeiende theoretische spreker”.

Hier zal het Vlaams Ruraal Netwerk zeker rekening mee houden naar de toekomst toe.

Interne evenementen

In 2015 werden opnieuw geen interne infomomenten georganiseerd omdat PDPO II op zijn einde liep, en PDPO III nog niet was gestart. Al onze studiedagen en infomomenten naar externen toe stonden uiteraard ook open voor de collega's van de Vlaamse overheid. Uit de inschrijvingen blijkt dat we tijdens deze sessies ook een deel van onze collega's mochten verwelkomen, zelfs uit verschillende beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid die te maken hebben met het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling.

Andere

Europa in je buurt

Op 3 mei vond de 2de editie van Europa in je Buurt plaats. Het Vlaams Ruraal Netwerk stond in voor onder ander de druk van een folder voor deze campagne. Net zoals in 2014 werd in elke provincie een interessant en gevarieerd programma uitgewerkt. Algemeen kan gesteld worden dat het slechte weer een spelbreker was, wat zich vertaalde in een lagere opkomst dan gehoopt. Een bevraging naar de ervaringen leverde volgende feedback op:

Antwerpen

Het event viel samen met een koopzondag wat maakte dat er veel toevallige passanten bereikt werden. Zo'n 300 mensen hebben op de Groenplaats meegedaan aan de quiz of een stickerpuzzel gemaakt. Op het concept kwamen wel veel positieve reacties, mensen vonden het leuk dat ze in ruil voor deelname aan een quiz een ijsje en een zakje met gadget kregen.

De gadget en het ijsje trekken de mensen over de drempel, maar omdat ze verplicht alle antwoorden moesten invullen en minimaal drie goede antwoorden moesten geven hebben ze ook wel redelijk wat informatie op de zuilen gelezen. Zo kregen ze een idee van de zaken waar Europa in hun buurt mee bezig is. Daarnaast werd ook een app ontwikkeld voor Smartphones. Deze bracht de projecten in de omgeving van de Groenplaats in kaart en koppelde hier ook bijkomende info aan. Dit was geen groot succes. Mensen gaan dit niet opzoeken als hier niets aan vasthangt. De stand was overzichtelijk en goed te bemannen. Dit concept zal in de toekomst nog gebruikt worden. Bij mooi weer slaat deze formule zeker heel goed aan.

Tijdens de wandeling in de Cadix-wijk waren er in totaal 17 deelnemers.

Er waren iets meer inschrijvingen, maar met het slechte weer daagden een aantal mensen niet op. Misschien hadden hier meer deelnemers kunnen zijn als de promo hiervoor sneller opgestart was.

Hasselt

In Hasselt verliep de voorbereiding niet optimaal. Er werd geopteerd voor een formule met voorinschrijvingen. De promotie bleek echter onvoldoende, er was weinig effect van de website en de publicatie in de Zondag/Weekkrant. Omwille van het lage aantal voorinschrijvingen werd het programma gereduceerd tot rondleidingen in Hasselt vanuit de pop-upshop (wegens gebrek aan belangstelling op de andere plaatsen). Er werden twee rondleidingen gedaan met een 40-tal deelnemers. Omwille van de regen is niet iedereen die ingeschreven was opgedaagd. Standhouders waren desalniettemin 'tevreden'. Ook hadden wij het bezoek van David Mellaerts, die positief was over de aanwezigheid van 3 ESF-projecten in de pop-up.

Huizingen

In Huizingen werd het evenement gekoppeld aan de provinciale wandeldag. Er waren heel veel wandelaars dus daar zaten we heel goed qua opkomst en belangstelling. Voor de fietstocht waren er slechts 7 deelnemers. De rondleidingen waren heel interessant en goed voorbereid, de deelnemers zijn allemaal gekomen zoals afgesproken.

Tielt

Het slechte weer had een grote impact op de fiets- en wandelzoektocht. Maar deze loopt nog de hele zomer. Er werden een 300-tal bezoekers geteld. Alle reacties van de deelnemers waren positief. Grootste publiekstrekkers waren Woesh (circusworkshops) en de quiz '28x Europa' via de infopanelen. Ook de projecten op de projectenmarkt waren wel tevreden : geen stormloop, maar wel de hele namiddag door zijn er mensen geweest.

De samenwerking met en de organisatie door het eventbureau werden zeer negatief gewaardeerd.

Als de afweging inspanningen en kostprijs vs 'rendement' in rekening gebracht wordt, is het raadzaam te brainstormen over het concept 'Europadag' en wat en wie we er precies mee willen bereiken.

Gent

In Gent waren er 710 bezoekers, verspreid over alle locaties. Er werden 40 unieke activiteiten georganiseerd op basis van een breed en meerlagig programma met een groot aanbod. De deelnemende promotoren werden gevraagd een evaluatie in te vullen.

12 van de 40 promotoren vulden de evaluatie in. Naar logistieke ondersteuning scoort ZOOM! Europa heel sterk. De overkoepelende organisatie en coördinatie scoorden gemiddeld 6,6/10. Door de buitenlocaties kreeg de beoordeling van de locaties 6,4/10. Ook over het bezoekersaantal waren de promotoren minder tevreden. Over de interesse van de deelnemers waren ze dan weer wel meer tevreden.

Bij de deelnemers zelf was er ook een tevredenheid over de organisatie (slechts 33 ingevulde evaluatieformulieren). Zowel het kinderen- als volwassenprogramma hebben ze als evenwaardig ervaren. Op vlak van communicatie over het event was het bereik groot:

- In totaal waren er 3 133 unieke bezoekers op de website
- de Facebook-advertentie bereikte 11 470 mensen en werd 470 keer aangeklikt.
- De filmpjes werden 511 keer via You Tube bekeken.
- Hoewel de steekproef beperkt was, gaven de deelnemers aan dat ze een groter inzicht kregen in wat Europa doet in zijn/haar eigen buurt. Het publiek gaf ook aan geïnteresseerd te zijn en actief vragen te stellen en thuis ook nog info op te zoeken.
- De overkoepelende communicatie kreeg een score van 6,8/10. Opvallend is dat toch een aantal promotoren zelf niet gecommuniceerd hebben over het evenement. Het concept zelf krijgt een gemiddelde score van 7/10. Op de vraag of het evenement geslaagd is, kregen we heel uiteenlopende scores van 3 t.e.m. 9/10 (o.a. door het slechte weer).

Algemene lessen

- In tegenstelling tot een breed publiekevent is een fietstocht makkelijker te organiseren en trekt deze een gericht publiek aan dat de hele dag op sleeptouw genomen kan worden. Bij een familiedag ligt de klemtoon op het communicatieve gedeelte en de kinderen. Probleem dit jaar was het feit dat er weinig projecten in uitvoering zijn om te bezoeken.
- Verlengd weekend vermijden en de datum ruim op voorhand vastleggen.
- Door de Europadag te koppelen aan een ander event bereik je automatisch een groter publiek. Zo wordt er vermeden dat er steeds dezelfde mensen op af komen.
- Voorstel om in de toekomst het event te koppelen aan de opening van een project.

Voorstel om gezamenlijk rond de tafel te gaan zitten met andere fondsen en te bekijken welk concept voor de volgende editie uitgewerkt kan worden.

Bevraging stakeholders

Tijdens het najaar van 2015 heeft het Vlaams Ruraal Netwerk verschillende (potentiële) stakeholders en partners bevroegd. Deze bevraging hebben we gedaan aan de hand van een enquête via mail. Daar werd onder andere bij nagegaan of de betrokken stakeholders interesse hebben om deel te nemen aan actiegroepen en/of te zetelen in een nog op te richten stakeholderscomité.

Algemeen kan gesteld worden dat de stakeholders nu een beter idee hebben van wat het Vlaams Ruraal Netwerk is, wat onze taken zijn, en hoe dit voor de stakeholders van nut kan zijn. Langs de andere kant weet het Vlaams Ruraal Netwerk nu beter met welke stakeholders samenwerking mogelijk is, en op welke manier.

Evaluatie van de werking 2007 – 2013

In 2015 hebben we een evaluatie gemaakt van de verschillende activiteiten e.d. van het Vlaams Ruraal Netwerk tijdens de vorige Programmaperiode voor Plattelandsontwikkeling, die liep van 2007 tot 2013 (PDPO II). We wilden weg van een zoveelste rapport, nota of verslag. Het leek ons dan ook een goede kans om iets creatievers te doen en zelfs te kiezen voor iets dat enkel digitaal aangeboden wordt. Om zoveel mogelijk input te verzamelen, hebben we een brainstormmoment georganiseerd met collega's van de dienst Communicatie van het Departement Landbouw en Visserij, om zo ook eens hun ideeën te horen.

Na de brainstorm hebben we alle input verzameld en zijn we tot de conclusie gekomen dat een infographic het meest aangewezen communicatiemiddel hiervoor was. Zo gezegd, zo gedaan. We hebben dit enkel digitaal aangeboden, waarvan het [resultaat is te bezichtigen is op onze website](#).

Communicatie

Website Vlaams Ruraal Netwerk

Op 12 november 2015 werd de nieuwe website van het Vlaams Ruraal Netwerk online geplaatst. De bestaande website werd namelijk in een nieuw kleedje gestoken. Onze webstek is nu opgemaakt volgens de huisstijl van de Vlaamse overheid, waarbij ook nog wordt voldaan aan de EU-verplichtingen.

Op inhoudelijk vlak werd getracht om minstens wekelijks de website inhoudelijk aan te passen en aan te vullen met verslagen van bezoeken en deelnames aan studiedagen, verslagen van vergaderingen én uiteraard onze eigen activiteiten. Alle ontvangen info omtrent studiedagen, belangrijke deadlines etc. kon ook teruggevonden worden in de gemakkelijk te raadplegen agenda.

In 2015 telde onze website 68.200 pageviews en 26.086 bezoekers. Dit is dubbel zoveel als in 2013, maar een derde minder dan in 2014. Wellicht heeft dit te maken met het feit dat de GLB-infociches op de website van het Vlaams Ruraal Netwerk te raadplegen waren in het najaar van 2014. Tijdens de GLB-infosessies en in verschillende media werd naar deze webpagina verwezen, wat wellicht het hoge aantal pageviews van 2014 verklaarde.

Ook in 2015 is de projectendatabank verder aangevuld. Eind 2015 was deze projectendatabank volledig aangevuld: maar liefst 947 As 3- en leaderprojecten én acht samenwerkingsprojecten zijn te raadplegen op onze webstek.

Nieuwsbrief

De nieuwsbrief van het Vlaams Ruraal Netwerk werd in 2014 in een nieuw kleedje gestoken. Het aantal pagina's werd verdubbeld, waardoor sinds vorig jaar driemaandelijks acht pagina's leesvoer werden aangeboden.

Aangezien 2015 de echte start was van PDPO III hebben we in elke nieuwsbrief zoveel mogelijk de nieuwe PDPO III-maatregelen aan bod laten komen, afgewisseld met een interview met een jonge landbouwer.

Het aantal abonnementen op deze nieuwsbrieven kende ook in 2015 een stijging van 74 extra geïnteresseerden (met een voorkeur voor de digitale versie van de nieuwsbrief).

In de nieuwsbrieven werden telkens ook de komende activiteiten van het Vlaams Ruraal Netwerk aangekondigd.

Andere publicaties

In 2015 heeft het Vlaams Ruraal Netwerk de kersversie PDPO III-brochure uitgebracht. In deze brochure worden de PDPO-maatregelen toegelicht, met verwijzing naar de betrokken diensten voor meer informatie. Ook wordt het kader geschetst waarbinnen het derde Programma voor Plattelandsontwikkeling is tot stand gekomen, aangevuld met de structuur van PDPO III, en nuttige contactgegevens. We hebben zowel een Nederlandstalige als een Engelstalige versie van de brochure gemaakt. Deze publicatie is op papier, maar ook digitaal beschikbaar.

Communicatie- en promotiemateriaal

Het Vlaams Ruraal Netwerk is gehouden aan de communicatieverplichtingen die de Europese Commissie vooropstelt. Daarnaast treedt in 2015 ook de nieuwe huisstijl van de Vlaamse overheid in voege. Hiervoor werd regelmatig overlegd met de Diensten Algemeen Regeringsbeleid en met de andere Europese fondsen die via de Vlaamse overheid worden uitgevoerd. Dit leidde tot discussies waarbij het Vlaams Ruraal Netwerk de stem van het volledige PDPO vertegenwoordigde. Uiteindelijk werd een specifieke "Europese fondsen"-versie van de huisstijl uitgewerkt. Al het communicatiemateriaal dat in 2015 werd aangekocht, of waarvan de overheidsopdracht werd opgestart, voldoet in ruime mate aan de vereisten die vanuit Europa en Vlaanderen worden opgelegd.

Volgende zaken werden aangekocht:

- 2.000 balpennen
- 2 vlaggen met het typografisch logo van het Vlaams Ruraal Netwerk
- 700 draagtassen
- 1.000 enveloppen (Amerikaans formaat) en 450 naamkaartjes

Andere communicatie

Het Vlaams Ruraal Netwerk verspreidde **persberichten** bij de organisatie van een aantal externe evenementen. Deze werden meestal opgenomen door de vakpers.

Daarnaast was het Vlaams Ruraal Netwerk ook aanwezig op diverse studiedagen georganiseerd door derden. Hiervan werd in de mate van het mogelijke verslag uitgebracht op de website.

Transnationale ondersteuning

Het Vlaams Ruraal Netwerk ondersteunt de transnationale werking van de maatregelen van het PDPO III op verschillende manieren en niveaus: als actief lid, als co-organisator of als deelnemer en daarnaast beantwoordt het Vlaams Ruraal Netwerk ad hoc-vragen.

In 2015 werd er een buitenlandse delegatie ontvangen, namelijk een Zuid-Afrikaanse delegatie. Er is een presentatie gegeven over het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en diens toepassing in Vlaanderen. De Tweede Pijler is uitgebreid aan bod gekomen.

Wat Europese vergaderingen betreft, nam het Vlaams Ruraal Netwerk eerst en vooral in eigen naam en als Belgisch aanspreekpunt deel aan de bijeenkomsten van het European Network for Rural Development (ENRD). Ook op de bijeenkomsten van het Coordination Committee was het Vlaams Ruraal Netwerk aanwezig.

In het verlengde hiervan werkte het Vlaams Ruraal Netwerk actief mee aan verschillende workshops en seminars: twee "Meetings of the Thematic Group on Stakeholder Involvement" (12/2 en 27/3), "ENRD Seminar on increasing Stakeholder Involvement in Rural Development" (26/3), "Meeting of the Thematic Group on Improving RDP Implementation" (17/3), "ENRD Seminar 'Seizing the opportunities for improving RDP implementation in 2014 - 2020'" (14/6), "ENRD Conference 'Strengthening local development through cooperation'" (25/9), "Workshop NRN on capacity building (self-assessment)" (19/10), drie "Meetings of the Rural Networks' Steering Group" (25/2, 12/6 en 20/10).

Daarnaast werkte het Vlaams Ruraal Netwerk actief mee aan de bijeenkomsten van de Nationale Rurale Netwerken. In 2015 hebben de Nationale Rurale Netwerken twee maal vergaderd:

- 12 en 13 mei in Letland: 2de NRN Meeting
- 24 september in Italië: 3de NRN Meeting

Op de NRN Meeting in Letland werd gewerkt rond de 'start-ups' van de nationale rurale netwerken. Op de vergadering in Italië werd gekeken hoe nationale rurale netwerken kunnen bijdragen in het ondersteunen van de Plaatselijke Groepen bij transnationale samenwerkingsprojecten in de nieuwe programmaperiode.

Door deze actieve aanwezigheid op internationaal vlak kon het Vlaams Ruraal Netwerk in 2015 aandacht blijven hebben voor de Vlaamse representatie op internationaal vlak. Hierbij werd extra gefocust op de start van de nieuwe programmaperiode.

Het Vlaams Ruraal Netwerk heeft ook in 2015 overlegd met de Waalse collega's om de activiteiten in de mate van het mogelijke zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen. Aansluitend zocht het Vlaams Ruraal Netwerk in 2015 naar een actievere samenwerking met de communicatiediensten van EFRO en ESF, in het kader van het Partnerschapsakkoord vanaf 2014 en de nood aan een gezamenlijke uitwerking van de Europese fondsen – Vlaamse huisstijl. Zo zijn er verschillende vergaderingen geweest rond de nieuwe huisstijl, maar ook voor de organisatie van de Europadag.

Tenslotte was het Vlaams Ruraal Netwerk (proactief) aanwezig op diverse binnen- en buitenlandse overlegmomenten en conferenties. In 2015 nam het Vlaams Ruraal Netwerk ook actief en proactief verder deel aan alle overlegmomenten (zowel op Europees, federaal als Vlaams en provinciaal niveau) rond het nieuwe GLB en de toepassingen binnen de provincies en Plaatselijke Groepen/regio's.

Lessen uit het verleden: aandachtspunten voor de toekomstige werking

Op basis van de interne evaluatie van de werking in 2015 en op basis van overleg met de Coördinerende Cel Europees Plattelandsbeleid ziet het Vlaams Ruraal Netwerk volgende positieve en verbeterpunten die naar de toekomstige werking worden meegenomen:

Op het vlak van organisatie van activiteiten

- ▶ Het Vlaams Ruraal Netwerk werkt steeds vaker op vraag van plattelandsactoren, wat overeenstemt met een groeiende bekendheid en waardering van onze werking. Er moet echter blijvend over gewaakt worden dat de link met PDPO behouden blijft en dat we geen “event-bureau” voor anderen worden. Elke vraag dient dan ook individueel beoordeeld te worden. Er moet ook duidelijk gesteld worden dat het VRN vanaf het begin van het proces betrokken moet worden.
- ▶ De organisatie van maar liefst 10 studiedag/infomomenten in totaal is meer dan voldoende voor onze teambezetting.
In 2016 zal opnieuw ingezet worden op de combinatie van een informatiemoment (“theorie”) met een excursie (“praktijk”).
- ▶ - Met de GLB-infosessie en de studiedagen rond de nieuwe PDPO III-maatregelen werden heel wat landbouwers, adviseurs, ... bereikt. Met de juiste informatie kunnen we onze stakeholders dus zeker en vast bereiken. Daarnaast is het Vlaams Ruraal Netwerk hierdoor ook opnieuw een stukje bekender geworden binnen Vlaanderen.
- ▶ - Voor de LEADER-coördinatoren werden er voor het eerst ‘Lerend Netwerken’ georganiseerd. Er werd beslist om Lerende Netwerken te organiseren rond de vier meest gekozen thema’s: ‘streekidentiteit’, landbouw- en natuureducatie’, ‘leefbare dorpen’ en ‘armoede en kwetsbaarheid’. Op 29 juni vond er een startmoment plaats om vorm te geven aan de Lerende Netwerken (LN). Op 22 oktober hebben we dan een LN georganiseerd rond armoede en kwetsbaarheid (10u30 tot 16u30). Hieronder volgt de evaluatie hiervan
 - Tijdstip: goed tot zeer goed
 - Verwachtingen ingevuld?: goed tot zeer goed
 - “Niet te veel stoppen in een Lerend Netwerk. Interessanter is een paar boeiende sprekers waar je mee in dialoog kan gaan. Of wisselend met bv 1 boeiende theoretische spreker. Nog een tip: Als je een hele dag plant, even naar buiten.”
- ▶ Bij land- en tuinbouwbeurzen worden de infoborden verdeeld die verplicht zijn vanuit Europa bij Europese co-financiering. Tijdens deze beurzen vragen de land- en tuinbouwers niet actief naar deze borden, nochtans was dit ook voor PDPO III een verplichting vanuit Europa. Dit komt enerzijds doordat er weinig sancties zijn opgelegd in het verleden bij het niet-naleven van deze verplichtingen, maar anderzijds ook door de onwetendheid. In de toekomst blijft het dus belangrijk om hen actief te blijven informeren. Een update/herdruk van de folder rond de communicatieverplichtingen wordt dan ook nodig geacht in 2016.
- ▶ Ook bij de vorming “beheerovereenkomsten en agromilieumaatregelen voor lesgevers naschoolse vorming” waren er enkele zaken die we kunnen meenemen naar de toekomst:
 - Kwaliteit toelichtingen: goed tot zeer goed
 - Tijdstip (9u30 – 12u): neutraal tot zeer goed
 - Andere opmerkingen/suggesties:
 - “Ik stel mij vaker de vraag of het voor een uiteenzetting wel nodig is om een verplaatsing naar Brussel te maken. Zou dit niet kunnen ondervangen worden met een livestream? Of een filmpje waarin dit wordt uiteengezet? Weliswaar is er bij een film niet eenzelfde interactie, maar bij livestream wel. Geen idee of dat vandaag haalbaar is (cfr. kosten), maar op termijn mogelijks wel. Verder vond ik het “examen” op het einde van de uiteenzetting wel een goed idee. Het maakt mensen oplettender. Meteen weet je ook of je “mee” bent.”
 - Overlopen contactpersonen en lesgevers voor starterscursus die wij mogen aanspreken

- Dat de vragen van de deelnemers uiteindelijk toch tijdens de sessie per spreker kon i.p.v. alle vragen nadien, vond ik positief (konden we bij de betreffende dia dan noteren en opvolgen). Ook het 'examen' was goed als korte samenvatting.

De mogelijkheid van livestreaming van een studiedag of infomoment wordt bekeken binnen het Departement Landbouw en Visserij. Tijdens de GLB-infosessie (Agriflanders 2015) die het VRN heeft georganiseerd werd alles opgenomen met een camera. Achteraf kon iedereen dan als het ware de presentaties "live" volgen. Deze manier van werken werd nog niet geëvalueerd, maar dit kan eventueel wel bekeken worden in de toekomst.

- ▶ Tijdens de studiedag "De Overheid als Partner in Lokale Voedselstrategieën" hebben we ook enkele opmerkingen/suggesties meegenomen:
 - Aantal personen die nieuwe contacten heeft kunnen leggen: 7 van de 13 respondenten
 - Heeft u iets bijgeleerd over het Vlaams programma voor plattelandsontwikkeling 2014-2020 (PDPO III)? Indien ja, wat?
 - VLIF-steun gericht op korte keten
 - Algemeen
 - Initiatieven van stad Gent, Landgenoten
- ▶ We moeten blijven waken over het feit dat de activiteiten gespreid worden over het hele jaar, zodat grote pieken kunnen vermeden worden.
- ▶ Meer en meer afdelingen van het Departement Landbouw en Visserij/beleidsdomeinen binnen de Vlaamse overheid weten ons te vinden voor vragen en/of de organisatie van infomomenten. Ook externe organisaties vinden sneller de weg naar het Vlaams Ruraal Netwerk. Dit betekent dat onze bekendheid alleen maar toeneemt, een trend die dus zeker en vast behouden moet blijven in de toekomst.

Op het vlak van communicatie

- ▶ Op inhoudelijk vlak is de doorstroming van informatie van derden om op de website te plaatsen (inhoud, oproepen, agendapunten, ...) nog altijd relatief beperkt. Door de rondgang in 2014 weten onze stakeholders echter wel dat ze steeds informatie mogen doorsturen naar ons voor de website. Een aantal onder hen heeft dit dan ook gedaan in de loop van 2014, en ook tijdens 2015. We blijven hier tijdens de PDPO III-periode verder aandacht aan schenken. Ook de doorstroming van informatie van interne diensten binnen het Departement Landbouw en Visserij moet nog meer gebeuren, bijvoorbeeld deadlines van projectoproepen van PDPO III-maatregelen.
- ▶ Op het vlak van communicatie is de aandacht voor (activiteiten van) het Vlaams Ruraal Netwerk verhoogd omdat we bij de organisatie van een aantal externe evenementen een persbericht hebben gelanceerd.
- ▶ In 2015 hebben we al een aantal filmpjes gemaakt en op onze website geplaatst (als een link naar het YouTube-kanaal van het Departement Landbouw en Visserij). Ook in 2016 zullen er nieuwe filmpjes gemaakt worden en online komen. We merken dat de stakeholders de voorkeur hebben voor korte, maar duidelijke uiteenzettingen.
- ▶ In 2016 zullen we ook opnieuw de website een update geven. Deze keer zullen we de projectendatabank onder handen nemen, want deze heeft een andere structuur nodig mits er tijdens PDPO III niet meer met dezelfde thema's wordt gewerkt voor projecten. Er wordt bijvoorbeeld ook niet meer met assen gewerkt zoals tijdens PDPO II.

We zullen onze website ook responsive maken, zodat hij bijvoorbeeld ook vanop tablets en smartphones makkelijker kan geraadpleegd worden (gebruiksvriendelijker).

Op het vlak van transnationale ondersteuning

- ▶ Het Vlaams Ruraal Netwerk plant het verderzetten van de actieve en proactieve aanpak die Vlaanderen in de voorbije jaren op internationaal vlak mee op de kaart heeft gezet. Hierbij blijft de aandacht gaan naar enkele thema's die reeds in het verleden werden behandeld, zoals de implementatie van het GLB-beleid.